דרשוני כרך א — סומך נופלים

סומך נופליםנחמה וינגרטן-מינץ

'אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הַרְבָּה אַרְבֶּה עִצְּבוֹנֵךְ וְהֵרֹנֵךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים... וּלְאָדָם אָמַר... אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ ... עַד שׁוּבְךָ אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לֻקָּחְתָּ כִּי־עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב' (בראשית ג, טז-יט)

איזהו עצב שאין לו שיעור? זהו עצב המַּפֶלֶת קודם זמנה.שעצב היריון ועצב לידה ועצב אדמה תחילה וסוף יש בהם, ואחריהם שמחה גדולה.ועצב אשה על עוללה שהיה מקופל וטמון קצתו בקצתו ולא ראה אור – אין לו זמן ואין לו סיום ואין לו מרפא.ואמרו רבותינו שעל מיתת נפל – אין לב האב דווה, ואין קורעים עליו, ואין מתאבלים עליו, ואין בוכים. ולא עוד, אלא שנדמה להם העולל לדג או לשרץ או לחגב או לרמש ואפילו לסנדל.מעתה אִמרו: 'מקול נפלם רעשה הארץ צעקה בים סוף נשמע קולה' (ירמיה מט, כא) – צריכה האדמה להזדעזע על כל נֵפל ונֵפל ששב אליה, וצריך קולם להישמע מים ועד ים.ומזור לנפש דואבת מניין ימצֵא? אין לנו אלא לתת עינינו אל אבינו שבשמים, שהוא סומך נופלים ורופא חולים, שנאמר 'הרפא לשבורי לב ומחבש לעצבותם' (תהלים קמז, ג). ודעו, 'כי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילין בכי ולבקר רנה' (שם, ל, ו).

שהיה מקופל וטמון...ולא ראה אור – על פי איוב ג, טז: 'כנפל טמון לא אהיה כעללים לא ראו אור'. קצתו בקצתו – וראו מצודת דוד על אתר: 'נפל הוא הנופל מרחם קודם זמנו עד לא כלו חודשיו, בעוד לא נתפשטו אבריו, ועדיין הוא מקופל וטמון קצתו בקצתו'. אין לב האב דווה – על פי בבלי, נידה כג, ע"ב. ואין קורעים עליו – על פי טור יורה דעה שעד. נדמה להם העולל... ואפילו לסנדל – על פי משנה, בכורות ח, א.